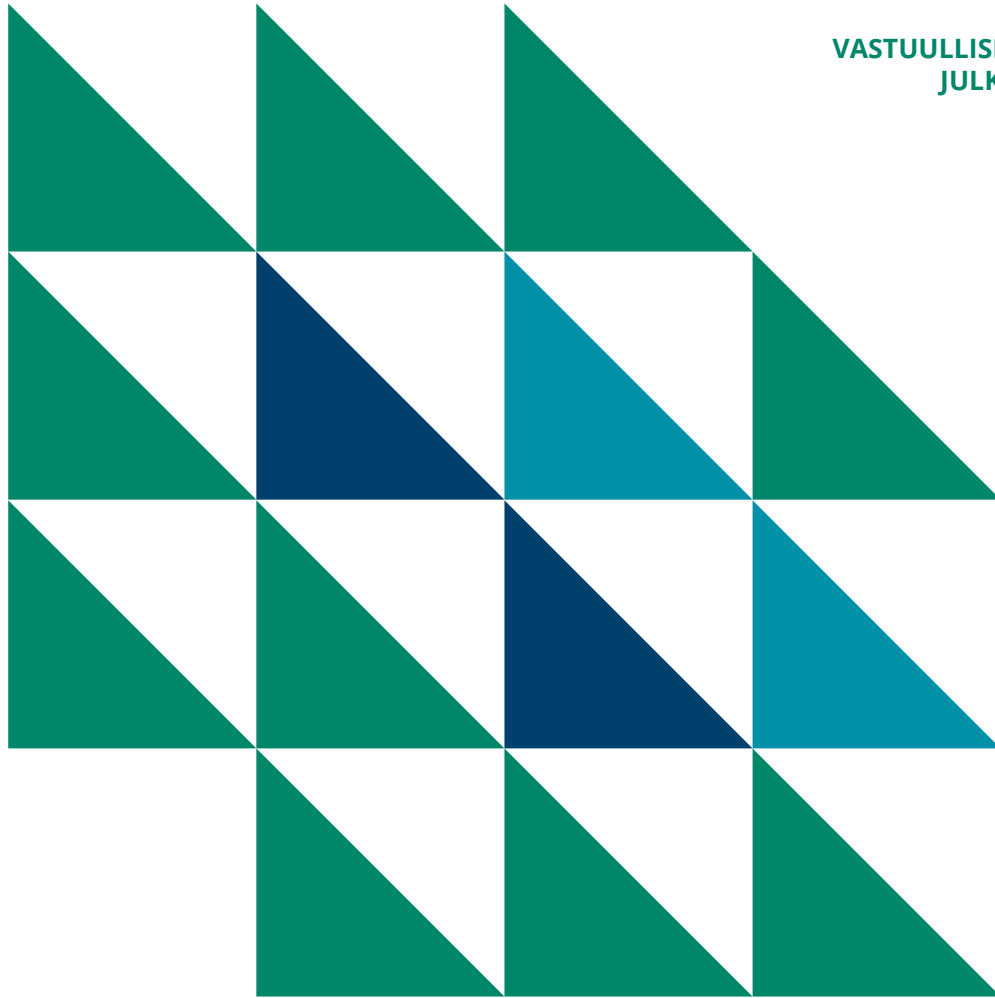

VASTUULLISEN TIETEEN
JULKAISUSARJA
13:2025

AVOIMEN TIETEEN JA TUTKIMUKSEN KANSALLISEN KOORDINAATION ITSEARVIOINTI 2022–2025

VASTUULLISEN TIETEEN JULKAISUSARJA

Vastuullisen tieteen julkaisusarjassa julkaistaan julistuksia, linjauksia, selvityksiä, suosituksia ja muita asiakirjoja, jotka liittyvät tieteen ja tutkimuksen avoimuuteen, vastuullisuuteen, saavutettavuuteen, tiedeviestintään sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen. Julkaisusarja ei ole tieteellinen vertaisarvioitu julkaisu. Julkaisusarjaa julkaisevat Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.

AVOIMEN TIETEEN JA TUTKIMUKSEN KANSALLISEN KOORDINAATION ITSEARVIOINTI 2022–2025

Vastuullisen tieteen julkaisusarja 13:2025

TEKIJÄ: Avoimen tieteen koordinaatio, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Julkaisija: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta, Helsinki 2025

ISSN: 2670-062X

ISBN: 978-952-7589-23-6

DOI: <https://doi.org/10.23847/tsv.1685>

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.
Tarkastele lisenssiä osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>.

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	3
TIIVISTELMÄ	4
JOHDANTO	5
1. AVOTT EDISTÄÄ YHTEISTÄ HYVÄÄ	7
Tunnuslukuja ja havaintoja toiminnasta 2022–2025	7
Mihin seuraavaksi?	10
2. AVOTT TOIMII MONIPUOLISESTI	11
Tuloksia ja havaintoja toiminnasta 2022–2025	11
Mihin seuraavaksi?	14
3. AVOTT KUTSUU TUTKIMUSYHTEISÖÄ OSALLISTUMAAN YHTEISKEHITTÄMISEEN	15
Tuloksia ja havaintoja toiminnasta 2022–2025	15
Mihin seuraavaksi?	19
4. AVOTT HUOLEHTII TOIMINTANSA KESTÄVYYDESTÄ	21
Tuloksia ja havaintoja toiminnasta 2022–2025	21
Mihin seuraavaksi?	24
4. SIHTEERISTÖN AJATUKSIA TULEVAISUUDESTA	25

TIIVISTELMÄ

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio (AVOTT) on yhteisöllinen tiedepoliittinen toimintamalli, joka kokoaa laajasti suomalaisen tutkimusyhteisön asiantuntijat avoimuuden edistämiseen.

Tämä itsearviointi vuosilta 2022–2025 tekee yhteisesti tehdyn avoimuutta edistävän työn näkyväksi, tukee koordinaation jatkuvaa kehittämistä ja valmistautumista seuraavaan viisivuotiskautteen. Arvioinnissa tarkastellaan AVOTT-koordinaation toimintaa neljän teeman kautta: yhteisen hyvän edistäminen, toiminnan monipuolisuus, yhteiskehittäminen ja toiminnan kestävyys. Itsearviointi tarjoaa näkökulmia koordinaation työskentelyyn myös toiminnalle tyypillisten esimerkkien avulla. Itsearvioinnissa käytetään tietolähteinä toiminnasta koottuja tunnuslukuja, sihteeristön reflektioita sekä itsearviointia varten toteutettua verkkokyselyä.

Itsearviointi osoittaa, että AVOTT-koordinaatiolla on merkittävä rooli kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä, linjausten ja hyvien käytäntöjen kehittämisessä sekä yhteisen ymmärryksen luomisessa. Samalla tunnistetaan haasteita, kuten tarve asiantuntijatyön parempaan hyödyntämiseen, osallistumisen esteet ja linjaukokonaisuuden monimutkaisuus. Itsearviointi kutsuu tutkimusyhteisöä pohtimaan yhdessä, mihin suuntaan koordinaatiota tulisi kehittää seuraavaksi.

JOHDANTO

Tunnusluvut 2022–2025

Asiantuntijoiden määrä 420	Uutiskirjeen tilaajat 1040	Kommentointeihin vastanneiden määrä 365
Tuotetut linjaukset/suositukset/ohjeet 25	Ohjausryhmän kokoustunnit 60	Seurannan vastausprosentit 2024; yliopistot 13 (93%) , Ammattikorkeakoulut 23 (100%) , Tutkimuslaitokset 11 (92%)
Jaetut palkinnot 22	Työryhmien määrä (kaudella toimineet) 38	
Julkaistut verkkouutiset 480	AVOTT-viitearkkitehtuurin sivumäärä 151	

Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaatio (AVOTT) on yhteisöllistä tiedepoliittista toimintaa. AVOTT-koordinaatio on kansallinen toimija, jonka tehtävänä on tukea ja ohjata avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä Suomessa. Koordinaatio kokoaa tutkimusorganisaatioiden, rahoittajien ja muiden keskeisten toimijoiden asiantuntijat yhteiseen tavoitteelliseen kehittämistyöhön. Toiminta perustuu yhteisesti laadittuun ja hyväksyttyyn julistukseen, [linjauksiin](#) ja niiden toteutumista tukeviin toimintoihin, kuten [seurantaan](#). AVOTT-toimintaa koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella Tieteellisten seurain valtuuskunnassa oleva sihteeristö. Koordinaation rakenteesta ja toiminnasta on laadittu AVOTT-ohjausryhmän hyväksymät säännöt sekä avoimuuden edistämisen yhteiset käytännöt.

Itsearviointin tavoitteena on tukea AVOTT-koordinaation jatkuvaa kehittämistä ja varmistaa, että sen työ vastaa tutkimusyhteisön ja laajemmin yhteiskunnan muuttuvia tarpeita. Itsearviointi tekee työn näkyvämmäksi koko korkeakoulu- ja tutkimusyhteisölle¹ ja

1 Suomalaisen tieteellisen tutkimusyhteisön muodostavat: yksittäiset suomalaiset ja ulkomaiset tutkijat ja tohtorikoulutettavat, jotka ovat affilioituneet suomalaisiin tutkimusorganisaatioihin, sekä apurahatutkijat, jotka ovat affilioituneet suomalaisiin tutkimusorganisaatioihin tai joiden työtä rahoittaa suomalainen tutkimusrahoittaja; suomalaiset tutkimusorganisaatiot, kuten Suomen laeissa ja asetuksissa määritellyt yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset, tutkimusryhmineen ja yksittäisine tutkijoineen; suomalaiset tutkimusrahoittajat, jotka ovat erikoistuneet rahoittamaan tieteellistä tutkimusta, kuten Suomen Akatemia, Business Finland ja lukuisat yksityiset säätiöt ja rahastot; suomalaiset avoimen tieteen infrastruktuuria kehittävät palveluntuottajat, muun muassa CSC; suomalaiset tieteelliset seurat; suomalaiset tieteelliset akatemit ja neuvottelukunnat; suomalaiset tieteelliset kirjastot ja arkistot; suomalaiset tieteelliset kustantajat.

lisää koordinaation avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Lisäksi itsearviointi tukee toimintaan osallistuvia suunniteltaessa seuraavia tavoitteita ja painopisteitä.

Tämä itsearviointi ei tavoittele kaikenkattavaa tai kronologista analyysiä koordinaation toiminnasta. Sen sijaan se nostaa esiin neljän teeman kautta AVOTT-toiminnan keskeisiä piirteitä. Nämä itsearvioinnissa käsiteltävät teemat liittyvät suoraan koordinaation toimintaa ohjaaviin periaatteisiin ja toimintatapoihin, jotka on määritelty Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksessa 2025–2030:

1. AVOTT edistää yhteistä hyvää
2. AVOTT toimii monipuolisesti
3. AVOTT osallistaa tutkimusyhteisöä yhteiskehittämiseen
4. AVOTT huolehtii toimintansa kestävydestä

Näitä teemoja täydentävät tapauskuvaukset. Niiden avulla tarkastellaan toimintaan osallistuneiden työskentelyä ja nostetaan esiin myös toiminnan keskeisiä tunnuslukuja.

Itsearvioinnissa käytetään tietolähteinä toiminnasta koottuja tunnuslukuja, sihteeristön reflektioita sekä itsearviointia varten toteutettua verkkokyselyä. Verkkokyselyyn saatiin yhteensä 53 vastausta tutkijoilta, asiantuntijoilta ja toimihenkilöiltä. Kyselyn vastausaika oli 20.8.–12.9.2025. Suurin osa vastaajista oli osallistunut AVOTT-asiantuntijaryhmien toimintaan tai vastannut seurannan kyselyihin, ja osa oli ollut mukana myös kommentointikierroksilla tai tapahtumissa. Kysely tarjoaa arvokasta lisätietoa osallistujien kokemuksista ja näkemyksistä. Itsearvioinnissa hyödynnetään kyselyn antia muun muassa suorin lainauksin, jotka tuovat esiin toimintaan osallistuneiden äänen ja konkretisoivat työn vaikutuksia ja tulevia kehittämistarpeita. Itsearvioinnin liitteenä on kyselyn tulokset kokonaisuudessaan ilman avovastauksia, jotka julkaistaan myöhemmin anonymisoituna Yhteiskuntatieteellisessä tietoaarkistossa.

Edellinen itsearviointi on vuosilta 2018–2021. Tämä arviointi on sen luonteva jatkumo kattaen vuodet 2022–2025.

Itsearvioinnin ovat toteuttaneet syksyllä 2025 AVOTT-sihteeristön jäsenet: Henriikka Mustajoki, Ilmari Jauhiainen, Marita Kari, Jonni Karlsson ja Oona Myllyntaus.

1. AVOTT EDISTÄÄ YHTEISTÄ HYVÄÄ

Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksessa 2025–2030 korostetaan tutkimuksen avoimuuden merkitystä koko yhteiskunnalle. AVOTT-koordinaation työ perustuu yhteiseen näkemykseen avoimuuden tavoitteesta ja sen mielekkästä tavoittelusta yhteisöllisin keinoin.

”AVOTT-toiminta on Suomen avoimen tieteen kehittymisen merkittävin tekijä.”

TUNNUSLUKUJA JA HAVAINTOJA TOIMINNASTA 2022–2025

AVOTT-koordinaatiossa avoimuutta edistetään laatimalla yhteisöllisesti kansallisia avoimuutta edistäviä linjauksia ja seurataan niiden toteutumista. Kaikki linjaukset pohjautuvat yhteiseen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistukseen, tarkentaen sen sisältöä, ja siinä tehtyjä sitoumuksia. Itsearviointikauden aikana 2022–2025 linjauksia tai niiden osalinjauksia on tuotettu neljä kappaletta, jotka kaikki on julkaistu myös ruotsiksi ja englanniksi.

AVOTT-koordinaatiossa tehtyjen linjausten, suositusten ja muiden ohjaavien dokumenttien, kuten rahoituksen tiekartan laatimiseen, käytetään paljon yhteistä asiantuntijaresurssia. Siksi niiden tarkoituksenmukaisuutta on tärkeää arvioida. Itsearviointikyselyssä linjauskokonaisuus kansallisen avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämiseksi sai vastaajilta myönteiset arviot, sillä lähes 90 prosenttia vastaajista piti niitä merkityksellisinä.

”Linjauksiin on helppo nojata, kun suunnittelee ja toteuttaa avointa tiedettä edistäviä asioita omassa korkeakoulussa. Itse verkosto on myös lisännyt omaa asiantuntijuuttani ja osaa-mistani, ja sen kautta on ollut helpompaa perustella tekemiäni valintoja omassa työssäni.”

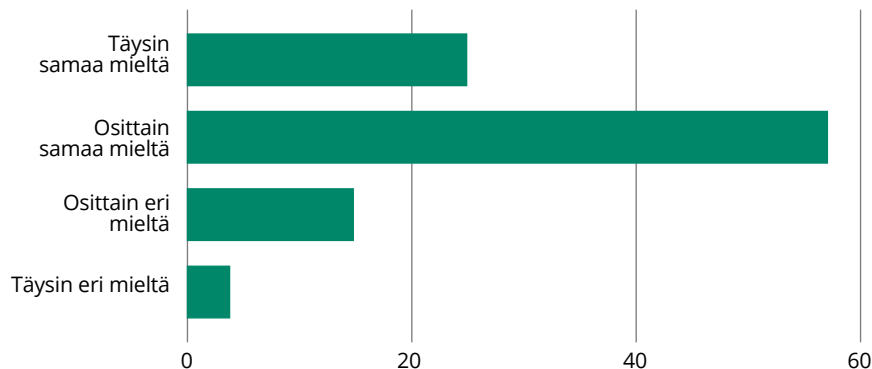
Julistuksen päivitys

Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus vuosille 2025–2030 laadittiin yhteisölähtöisesti ja osallistavasti. Julistuksen päivitysprosessiin osallistui satoja asiantuntijoita ja tutkijoita eri organisaatioista. Työ käynnistyi asiantuntijayhteisön työpajalla vuonna 2023 ja jatkui sihteeristön fasilitoimana vuosina 2024–2025. Syksyllä 2024 järjestetyssä laajassa kuulemiskierroksessa saatiin 42 organisaatiolta palautetta, jonka pohjalta julistusta tiivistettiin ja selkeytettiin.

AVOTTin ohjausryhmä osallistui aktiivisesti julistuksen sisältöjen viimeistelyyn. Erityistä huomiota kiinnitettiin tavoitteiden muotoiluun siten, että kaikki organisaatiot voivat ne saavuttaa, kuitenkin ylläpitäen riittävää tavoitetasoa. Tuloksena syntyi aiempaa sitovampi toimintaa ohjaava julistus, jossa korostuvat vastuullinen avoimuus, tutkimuksen vaikuttavuus ja tutkimuksen vapaus.

Yksi AVOTT-koordinaation keskeisistä tehtävistä on tukea organisaatioita jo syntyneiden linjausten hyödyntämisessä. Kun jo laaditut linjaukset tulevat osaksi tutkimusorganisaatioiden arkea, myös tieteen ja tutkimuksen avoimuus lisääntyy. Itsearviointin kyselyssä 82 prosenttia vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä sen kanssa, että linjauskokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukee omien organisaatioiden työtä avoimen tieteen edistämiseksi. Täysin samaa mieltä oli kuitenkin vain neljäsosa (25%) vastaajista.

AVOTT-linjauskokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukevat oman organisaationi avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä

Kaavio 1: Itsearviointin kysely: AVOTT-linjauskokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukevat oman organisaationi avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä (N: 53)

“AVOTT-työryhmien tuotoksia ei kuitenkaan välttämättä hyödynnetä aina kyllin, mikä näyttäytyy merkittävänä asiantuntijaresurssin tuhlaamisena.”

Koordinaation tuottamien linjausten toteutumista tarkastellaan seurannan avulla. Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen seuranta toteutettiin vuosina 2022 ja 2024 erittäin korkein vastausprosenttein, ja osaa sen tuloksista hyödynnettiin kansainvälisissä avoimen tieteen seurannoissa opetus- ja kulttuuriministeriön kautta. Seurannan toteuttamisesta vastaa AVOTT-sihteeristö.

Seurantaan itsearvioinnin kyselyssä piti täysin tai osittain keskeisenä tekijänä linjauskokonaisuuden edistämistä kaksi kolmasosaa vastaajista. Täysin samaa mieltä oli 34 prosenttia vastaajista ja osittain samaa mieltä 32 prosenttia vastaajista, joskin osittain eri mieltä oli 30 prosenttia vastaajista.

Seurannan periaatteet

AVOTT-seurannalla on monta tavoitetta. Sen avulla arvioidaan Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen ja linjauksen tavoitteiden toteutumista, tuetaan organisaatioiden kehittämistyötä ja tuotetaan kokonaiskuvaa suomalaisen tieteen avoimuudesta.

Vasta hiljattain on luotu kansainvälisiä periaatteita avoimen tieteen seurantaan, kuten OSMI-hankkeessa. Niiden näkökulmasta Suomeen jo vuonna 2022 luotu seuranta-malli on ollut edelläkävijä, ja sen periaatteet ovat hyvin linjassa kansainvälisen avoimen tieteen ja tutkimuksen seurannan kehittämisen kanssa.

Seurannan indikaattorit on muodostettu linjauskokonaisuuden tavoitteista ja toimenpiteistä. Seurannan indikaattoreista on mahdollista muodostaa erilaisia avoimuuden tilaa kuvaavia lukuja. Seurannasta saadaan myös kokonaiskuva organisaation avoimuuden profillista ja tämänhetkisestä tasosta.

Keskeisiä tietolähteitä ovat opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimustietovaranto sekä Avointen oppimateriaalien kirjasto. Kyselyn avulla selvitetään ne indikaattorit, joita ei ole mahdollista saada tietovarannoista.

Seurannan tulokset julkaistaan tiedejatutkimus.fi-portaalissa, jossa käyttäjä voi itse tarkastella dataa valitsemistaan näkökulmista. Lisäksi koko vastausdata on avoimesti saatavilla Fairdata-palveluissa.

Suomalainen tutkimusyhteisö on osallistunut seurantaan aktiivisesti. Seurannan indikaattoreilla mitattuna avoimuuden taso on korkea ja avoimuus lisääntynyt seurantavuosien välillä. Ohjaavat dokumentit ovat yleensä kehittyneet nopeammin kuin palvelut ja tuotokset, mikä viittaa siihen, että strategisia linjauksia ei vielä ole kaikilta osin sovellettu käytäntöön.

AVOTT-sihteeristön tehtävä on tukea koordinaation yhteisöllistä päätöksentekoa sekä edistää avoimuutta esimerkiksi viestinnän avulla. Sihteeristössä työskentelee viisi henkilöä, joista pääsihteerin osa-aikaisena. Sihteeristön työskentely on usein konkreettista

tukea asiantuntija- ja työryhmille. Tämän lisäksi sihteeristö osallistuu aktiivisesti yhteisiin kehittämishankkeisiin, kansainvälisiin avoimuutta edistäviin työryhmiin sekä järjestää avoimen tieteen tapahtumia. Itsearviointikaudella sihteeristö esimerkiksi esitteli koordinaation toimintaa avoimen tieteen tapahtumissa kymmenessä eri maassa sekä useissa verkko- ja hybriditapahtumissa ja osallistui yli kahteenkymmeneen kansainväliseen ja kansalliseen avoimen tieteen työryhmään ja verkostoon.

Itsearviointin kyselyssä AVOTT-sihteeristön tunnisti ainakin jossain määrin keskeiseksi koordinaatiolle 92 prosenttia kysymyksen vastanneista, ja jopa 67 prosenttia oli tästä kysymyksestä täysin samaa mieltä.

”Sihteeristö pitää punaiset langat hienosti käsissään.”

MIHIN SEURAAVAKSI?

Minkään toiminnan jatkumista ei tule pitää itsestäänselvänä. Siksi myös AVOTT-koordinaatiossa tehdyn kehitystyön merkitystä ja arvoa tutkimusyhteisölle on arvioitava kriittisesti. AVOTT-toimintaa on kehitettävä jatkuvasti niin, että se tukee tutkimusyhteisön tarpeita mielekkäällä tavalla. On perusteltua tarkastella säännöllisesti myös koordinaation laajuutta ja sihteeristön työpanosta.

Avoimuuden edistämisen tilanne ja ympäristö on muuttunut AVOTT-koordinaation alkuajoista. Nyt avoimuus on jo vakiintunut osaksi organisaatioiden toimintaa. Avoimuutta edistetään moninaisesti myös ilman kansallisen koordinaation kannustusta ja tukea. Siten linjauskokonaisuuden rooli muuttuu ja sen tarkoituksenmukaisuutta tulee arvioida säännöllisesti.

Linjauksia päivitetään säännöllisin väliajoin. On kuitenkin perusteltua kysyä, onko avoimen tieteen edistämisen seuraavassa vaiheessa tarpeellista ylläpitää ja päivittää nykyisen laajuista linjausten kokonaisuutta. Vaikka linjauksia on pidetty tähän asti merkityksellisinä, niitä pidetään myös osin raskaana ja vaikeasti hahmotettavana kokonaisuutena. Linjausten päivittyessä on tarpeellista uudistaa myös avoimuuden seurantaa.

AVOTT-koordinaatio on edistänyt tutkimuksen avoimuutta tuottamalla yhteisöllisesti linjauksia ja sitouttamalla tutkimusyhteisöä yhteisiin tavoitteisiin. Sekä julistuksen ja linjausten että seurannan kautta on luotu rakenteita, jotka tekevät avoimuudesta näkyvää, mitattavaa ja vaikuttavaa. Tulevaisuudessa on tärkeää tarkastella, miten linjauskokonaisuutta voidaan kehittää yhä tarkoituksenmukaisemmaksi, jotta tehty työ voi jatkossakin tukea avoimuuden edistämistä yhteisöä parhaiten hyödyttävällä tavalla.

2. AVOTT TOIMII MONIPUOLISESTI

AVOTT-koordinaation toiminta perustuu monipuoliseen työskentelytapaan. Toiminnasta viestitään monikanavaisesti omilla verkkosivuilla, muissa tutkimusyhteisön viestintäkanavissa sekä tapahtumissa. Laajan kansallisen yhteistyön lisäksi koordinaation työ nojaa vahvasti myös kansainväliseen yhteistyöhön. Kansainvälisen yhteistyön kautta suomalainen avoimen tieteen kehittäminen pysyy linjassa kansainvälisten tavoitteiden ja parhaiden käytäntöjen kanssa.

”Koordinaatiossa voi edistää organisaatioiden sekä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden pyrkimyksiä avoimen tieteen edistämiseksi suomalaisessa kontekstissa.”

TULOKSIA JA HAVAINTOJA TOIMINNASTA 2022–2025

AVOTT-koordinaatio on tuottanut vuosina 2022–2025 yhteensä 25 julkaisua, joihin lukeutuu linjauksia, suosituksia ja oppaita. Kaikki julkaisut ovat avoimesti saatavilla ja suurin osa on jaettu edition.fi alustalla. Latausmäärät osoittavat keskeisten dokumenttien laajamittaista hyödyntämistä: esimerkiksi *Toimintakulttuurin avoimuuden linjausta* on ladattu lähes 2000 kertaa.

”AVOTT auttaa pysymään ajan tasalla ja ideoimaan avoimen tieteen kehittämistä sekä oman organisaation että kansallisella tasolla.”

Avointiede.fi-sivustolla vierailtiin vuosien 2022–2025 välillä noin 152 000 kertaa. Vuosina 2023–2024 sivustolla oli keskimäärin 47 500 vierailua vuodessa. Verkkosivuilla on julkaistu itsearviointikauden aikana yli 400 verkkouutista, joista osa englanniksi ja ruotsiksi. Hakukone- ja suora liikenne sivustolla kasvoi maltillisesti itsearviointikauden aikana, mikä viittaa vakiintuneeseen yleisöön. Toisaalta Twitteristä (X) ja Facebookista ohjautuneiden vierailuiden määrä laski vuosina 2023 ja 2024 ja lopulta koordinaatio lopetti kaiken viestimisen näillä alustoilla vuonna 2025.

Avoimen tieteen uutiskirje

Avoimen tieteen uutiskirje on ilmestynyt vuodesta 2018 lähtien suomeksi yksitoista kertaa vuodessa. Se kokoaa ajankohtaiset uutiset, tapahtumat ja koordinaation toimet avoimen tieteen asiantuntijoiden käyttöön. Uutiskirjeen koostaa AVOTT-sihteeristö.

Tilaajamäärä on kasvanut tasaisesti yli tuhanteen, mikä kattaa valtaosan Suomen avoimen tieteen toimijoista. Uutiskirje on vakiinnuttanut asemansa keskeisenä viestintäkanavana, joka pitää korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön ajan tasalla ja kannustaa osallistumaan avoimen tieteen toimintaan kansallisella tasolla.

Esimerkiksi tammikuussa 2025 julkaistu asiantuntijaryhmien uusien puheenjohtajien esittely nosti avausasteen 76 prosenttiin. Maaliskuussa 2022 runsas linkkitarjonta tapahtumien ilmoittautumisiin nosti uutiskirjeen klikkausasteen 34 prosenttiin. Mainitut esimerkit havainnollistavat uutiskirjeen vaikuttavuutta ja toimivuutta yhteisön tiedontarpeeseen vastaamisessa.

Itsearviointikauden aikana AVOTT-koordinaatio on järjestänyt yli 50 tapahtumaa, joista lähes kaikkiin on ollut mahdollista osallistua myös etäyhteyksin. Tapahtumissa on ollut paikan päällä ja etäyhteyksin yhteensä yli 3500 osallistujaa. Suurin osa tapahtumista on tuotettu sihteeristön ja asiantuntijayhteisön yhteistyössä. Suurimpia tapahtumia ovat olleet avoimen tieteen ja tutkimuksen kesä- ja talvipäivät, jotka toteutetaan yhteistyössä korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa.

“AVOTT-toiminta on Suomen avoimen tieteen kehittymisen merkittävin tekijä, ja ilman sitä olisimme kehityksessä kaukana verrokeistamme.”

TAROCH-konsortio

TAROCH (Towards a recommendation on open cultural heritage) on Creative Commonsin luotsaama koalitiio, jonka tavoitteena on kannustaa Unescon jäsenvaltioita hyväksymään avoimen tieteen suositusta vastaava suositus avoimesta kulttuuriperinnöstä. AVOTT-sihteeristön asiantuntija on edustanut koalitiossa Tieteellisten seurain valtuuskuntaa vuodesta 2024 lähtien.

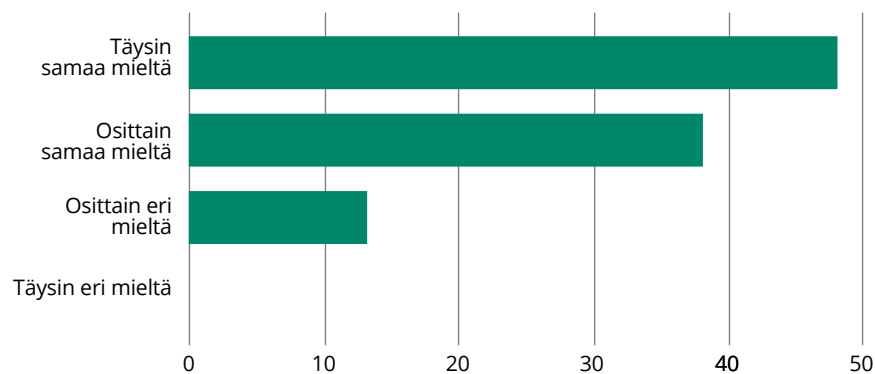
TAROCH pyrkii varmistamaan, että tekijänoikeudesta vapautetut kulttuuriperintöaineistot sekä niistä tehdyt toisinnot (esimerkiksi esineistä otetut valokuvat, asiakirjojen digitoidut versiot ja rakennusten 3D-mallinnukset) pysyvät vapaasti kaikkien saatavilla ja ovat saavutettavissa. Haasteena ovat maailmanlaajuisesti niin kaupalliset kuin valtiolliset toimijat sekä kulttuuriperintötoimijoiden riittämättömät resurssit. TAROCH tavoittelee vastuullista

avoimuutta, jossa huomioidaan myös alkuperäiskansojen ja muiden tekijäyhteisöiden oikeudet.

TAROCHin toimintaan osallistumalla AVOTT-sihteeristö haluaa osoittaa avoimen tieteen ja avoimen kulttuuriperinnön keskinäisen riippuvuuden: avoin kulttuuriperintö tarjoaa tieteelle tutkimusaineistoja, kun taas avoin tiede synnyttää kulttuuria.

Laaja osallistuminen, kattava julkaisutoiminta ja monikanavainen viestintä ovat AVOTT-toiminnan keskeisiä rakenteita. Niiden avulla koko suomalainen tutkimusyhteisö voi ylläpitää tietämystään avoimen tieteen asioista ja osallistua avoimuuden edistämiseen itselleen sopivin tavoin. Itsearviointin kyselyssä 86 prosenttia vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä sen kanssa, että koordinaation viestintä ja tapahtumat tukevat kansallista avoimen tieteen edistämistä.

AVOTT-koordinaation viestintä ja tapahtumat tukevat kansallista avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä

Kaavio 2: Itsearviointin kysely: AVOTT-koordinaation viestintä ja tapahtumat tukevat kansallista avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä (N: 52)

MIHIN SEURAAVAKSI?

AVOTT-koordinaation mielekkyys ja rooli keskeisenä avoimen tieteen toimijana vaatii jatkuvaa ylläpitoa ja uudistumista. Keskeisenä tavoitteena on avoimuuden edistäminen mielekkäästi osana laajempaa tutkimuksen infrastruktuurien ja tutkimuspalveluiden kehittämistä.

AVOTT-toiminnan monipuolisuus ei tarkoita ainoastaan toiminnan käytännön tason työtä, vaan myös avoimen tieteen merkityksen laaja-alaisuutta. AVOTT-koordinaatiossa ymmärretään avoimen tieteen kenttä [UNESCO:n avoimen tieteen suosituksen](#) määritelmän mukaisesti tutkimusta monipuolisesti kattavana tavoitteena.

Näin laajan kokonaisuuden koordinoinnissa on rajallisilla resursseilla tehtävä jatkuvaa pohdintaa voimavarojen mielekkästä kohdentamisesta. Koska avoimuuden edistämässä on mukana koko tutkimusyhteisö, yhteistyö muiden koordinoivien tahojen kanssa on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää.

AVOTTin monipuolinen ja viestinnällisesti aktiivinen työskentelytapa mahdollistaa tiedon levittämisen, osallistumisen ja yhteiskehittämisen koko tutkimusyhteisön laajuudelta. Julkaisut, tapahtumat ja kansainvälinen yhteistyö tekevät avoimen tieteen edistämisestä näkyvää ja vaikuttavaa. AVOTT-viestintä on ollut tähän asti verkkosivuvetoista ja nojaa vahvasti uutiskirjeeseen. Viestinnän työkalujen muuttuessa AVOTT-koordinaatiossakin tulee jatkuvasti arvioida ja parantaa mahdollisuuksia viestiä avoimuuden edistämisestä kohdennetusti oikeille tahoille oikea-aikaisesti. Koordinaatiossa on valtavasti osaamista, erinomaiset verkostot ja jatkuvasti kehittyvät viestintätyökalut, joiden avulla tarttua näihin haasteisiin.

3. AVOTT KUTSUU TUTKIMUSYHTEISÖÄ OSALLISTUMAAN YHTEISKEHITTÄMISEEN

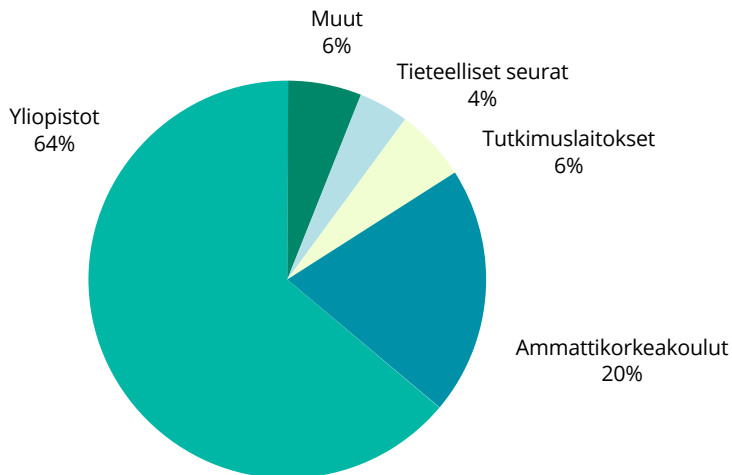
AVOTT-koordinaation toiminta rakentuu yhteisölliselle ja osallistavalle kehittämiselle. Tutkimusyhteisön laaja ja monialainen osallistuminen työskentelyyn on olennaista, sillä tavoitteena ovat yhteisesti laaditut ja hyväksytyt linjaukset, suositukset ja käytännöt. Osallistuminen tukee sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja tuo esiin erilaisia näkökulmia, jotka rikastavat avoimuutta koskevaa keskustelua ja kehittämistyötä.

“On mukavaa, että pääse vaikuttamaan oman työn kannalta merkityksellisiin asioihin mutta myös laajemmin paremman maailman eteen.”

TULOKSIA JA HAVAINTOJA TOIMINNASTA 2022–2025

AVOTT-koordinaation toimintaan osallistutaan koko tutkimusyhteisöstä. Itsearviointikauden päättyessä heinäkuussa 2025 avoimen tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaryhmissä toimi yli 420 asiantuntijaa. Asiantuntijaryhmät toimivat avoimella kutsumenettelyllä, eli jäsenyys perustuu jokaisen omaan asiantuntijuuteen ilman erityistä organisaation edustusta.

Valtaosa asiantuntijoista (65%) oli yliopistoista ja viidesosa ammattikorkeakouluista. Lisäksi tutkimuslaitokset sekä esimerkiksi tieteelliset seurakuntat ovat asiantuntijaryhmissä edustettuina. AVOTTin asiantuntijaryhmät kattavat linjauskokonaisuuden osa-alueet, joita ovat toimintakulttuurin avoimuus, tutkimusaineistojen, -menetelmien ja infrastruktuurien avoimuus, tutkimusjulkaisemisen avoimuus sekä oppimisen avoimuus.

Avoimen tieteen asiantuntijaryhmien jäsenet sektorikohtaisesti ryhmiteltynä

Kaavio 3: Avoimen tieteen asiantuntijaryhmien jäsenet sektorikohtaisesti ryhmiteltynä (N: 420)

Suurin asiantuntijaryhmä heinäkuussa 2025 oli Tutkimusaineistojen asiantuntijaryhmä, jossa oli yli 170 jäsentä. Asiantuntijaryhmissä työskentelyä eriytetään määräaikaisiin työryhmiin, joita oli heinäkuussa 2025 yhteensä 17. Koko itsearviointikauden aikana toiminnassa on ollut 38 määräaikaista työryhmää. Noin 190 koordinaation asiantuntijaa kuului ainakin yhteen työryhmään, ja heistä noin 60 useampaan kuin yhteen työryhmään.

”Ilmapiiri on hyvä ja asialle omistautunut.”

AVOTT-toimintaan on kutsuttu koko suomalainen tutkimusyhteisö. Yhteiskehittämiseen kannustetaan mukaan erilaisia näkökulmia, yhteistyötahoja ja osaamista. Asiantuntijaryhmissä valmistellaan yhteisöllisesti kansalliset linjaukset ja niitä tukevat suositukset. Linjaukset hyväksytään AVOTT-ohjausryhmässä, jonne tutkimusyhteisön keskeiset toimijat nimeävät edustajansa. Koordinaation yhteisöllinen tiedepoliittinen toiminta on kansainvälisesti ainutlaatuisen laajaa ja osallistavaa.

Osallistavan työskentelyn etuna on mahdollisuus reagoida yhteisön tarpeisiin. Yhteisön tunnistamiin kysymyksiin on mahdollista vastata yhteisön itse määrittelemän tavoin. Rajoitteena on yhteisten asiantuntijoiden käytettävissä oleva työaika.

”AVOTT-työryhmät ovat kaikille avoimia ja niiden kautta ja avulla on edistetty Suomen avoimen tieteen kehitystä todella merkittävästi ja näkemyksellisesti.”

Data Steward -koulutus

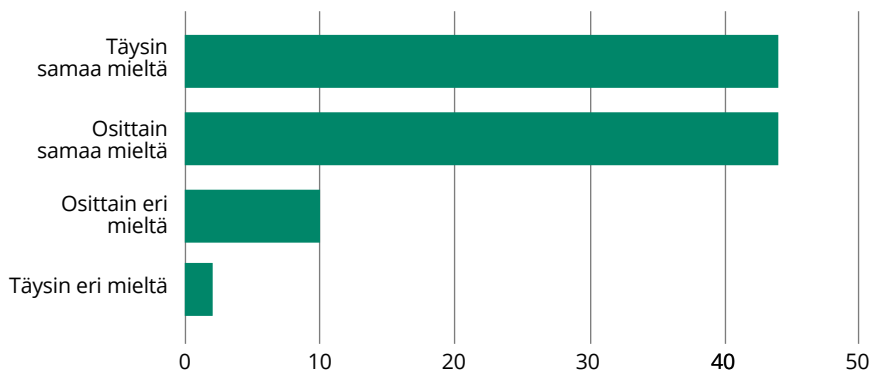
Tutkimusaineistojen asiantuntijaryhmä perusti Datanhallinnan asiantuntijan ammatillisen pätevöitymisen tiekartta-työryhmän syyspäivillä 2021. Työryhmä laati tiekartan aineistohallinnan koulutuksen ammattimaistamiseksi. Sen viisi päävaihetta ovat: tietoisuuden lisääminen koulutustarpeista, koulutuksen sisällön tarkentaminen, organisoijan valinta, kestävän liiketoimintamallin luominen ja koulutuksen arvoa koskevan luottamuksen rakentaminen. Tiekartta julkaistiin helmikuussa 2024.

Työryhmän toiminnan ja etenkin sen loppuraportin pohjalta käynnistyi Suomen ensimmäinen datanhallinnan asiantuntijan pätevöitymiskoulutus, jota on järjestänyt Tampereen yliopisto. Koulutus perustuu laajalle organisaatorajat ylittävälle yhteistyölle, ja sen suunnittelussa on hyödynnetty kansainvälistä osaamista, erityisesti yhteistyötä Wienin yliopiston kanssa.

Viidentoista opintopisteen laajuinen ja vuoden kestävä koulutus alkoi ensimmäistä kertaa maaliskuussa 2025, ja toinen kerta on suunniteltu alkavaksi maaliskuussa 2026. Moduuleista koostuva koulutus on avoin kaikille ja suunnattu erityisesti tohtorikoulutettaville, tutkijoille ja datanhallinnan tehtäviä jo tunteville.

AVOTT-toiminnan tavoitteena on tehdä osallistumisesta avoimen tieteen ja tutkimuksen kehittämiseen sekä mahdollisimman helppoa että mielekästä. Itsearviointikyselyssä 86 prosenttia vastasi, että osallistumalla voi vaikuttaa koordinaation toimintaan, ja 78 prosenttia että osallistuminen on merkityksellistä. Osallistumisen hyödyissä korostuvat vertaistuen, verkostoitumisen ja ajankoh-
taisen tiedon merkitykset.

AVOTT-koordinaation toimintaan voi vaikuttaa osallistumalla

Kaavio 4: Itsearvioinnin kysely: AVOTT-koordinaation toimintaan voi vaikuttaa osallistumalla (N: 52)

”Verkostoituminen yli organisaatiorajojen ja sektoreiden on ollut tärkeää yhteisten asioiden kehittämiseksi ja edistämiseksi.”

AVOTT-toiminnan tavoitteena on mahdollistaa moniääninen ja kriittinen keskustelu ja tarvittaessa tuoda ristiriitaisiakin näkökulmia yhteiseen keskusteluun. Moniäänisyys on kuitenkin ajoittain haastavaa, koska osallistujien erilaiset näkökulmat, toimintaympäristöt ja taustat aiheuttavat sekä väärinymmärryksiä että erimielisyyksiä siitä, miten avoimuutta tulisi edistää. Yhteistyön tueksi koordinaatiossa on määritelty vuonna 2024 ohjausryhmän hyväksymät koordinaation yhteiset toimintatavat.

AVOTT-sihteeristö pyrkii aktiivisesti ja osallistujia kuunnellen tukemaan yhteisesti hyväksyttävien ratkaisujen löytymistä. Umpikujilta ei silti aina välttyä ja koordinaatiota on kritisoitu muun muassa puolueelliseksi ja kapeakatseiseksi. Avoimet konfliktit ovat kuitenkin olleet harvinainen poikkeus muuten yhteisölliseen ja merkitykselliseen toimintaan koordinaation asiantuntija- ja työryhmissä.

Avoin osallistumismenettely mahdollistaa hyvin laajan osallistumisen asiantuntija- ja työryhmiin. Todellisuudessa kaikki tutkimusyhteisön jäsenet eivät kuitenkaan ole tasapuolisesti edustettuina. Yrityksistä huolimatta osa laajan tutkimusyhteisön näkemyksistä jää koordinaatiossa kuulematta.

”Avointa on, vaan löytävätkö toimintaan kaikki potentiaaliset osallistujat mukaan?”

Toistuvana kysymyksenä on tutkijoiden osallistuminen ja tutkijan arjessa näyttäytyvien avoimuuden haasteiden sisällyttäminen osaksi AVOTT-työskentelyä. Tehtävä on haastava tutkimuksen moninaisuuden ja tutkijoiden työaikapaineiden takia. Tähän asti koordinaation työskentelyssä on luotettu siihen, että asiantuntijaryhmissä tutkijoiden ääni ja kokemukset kuuluvat heitä tukevien ja heidän kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kautta. On myös havaittu, että tutkijoita on mahdollista saada mukaan erityisten kutsujen avulla.

”Tutkijoiden puuttuminen toiminnasta haittaa kehitystyötä, toisaalta tutkijoiden ajan käyttäminen tällaiseen toimintaan ei ole myöskään tarkoituksenmukaista.”

Tutkijat mukana tekemässä menetelmälinjausta

Tutkimusmenetelmien ja -infrastruktuurien avoimen saatavuuden osalinjaus laadittiin vuosina 2021–2023. Jo osalinjaustyöryhmän suunnitteluvaiheessa päätettiin toimia aktiivisesti kehittäjien ja tutkijoiden toimintaan mukaansaamiseksi. Tutkijoita etsittiin eri toimijoiden, kuten Open Knowledge Finlandin kautta. Tuloksena työryhmässä oli erityisen laaja tutkijaedustus tutkimusdatan hallinnan asiantuntijoiden ja tutkimus- ja kehittämisasiantuntijoiden lisäksi. Linjaustyö toteutettiin AVOTT-koordinaation vakiintuneen mallin mukaan: linjaustyöryhmän toiminta oli avointa, ja koko tutkimusyhteisöä osallistettiin myöhemmässä vaiheessa avoimen kommentoinnin avulla. Julkinen dokumentaatio ja yhteiset kommentointikierrokset ovat keskeisiä keinoja varmistaa, että linjaukset ja suositukset pohjautuvat koko yhteisön tarpeisiin ja asiantuntemukseen.

Tutkimusmenetelmien katsotaan yhä useammin olevan itsenäisiä tutkimustuotoksia. Niitä julkaistaan eri kanavissa, esimerkiksi erillisissä data- tai menetelmäjulkaisuissa, avoimissa repositorioissa ja mikrojulkaisuissa. Osalinjaus tukee osaltaan tätä kehityskulkua, kuten osalinjaustyöryhmän puheenjohtajakin on todennut, että tarvitsemme paitsi avointa dataa, myös menetelmiä, joiden avulla dataa voidaan tulkita.

Toinen kiperä kysymys liittyy asiantuntijoiden erilaisiin mahdollisuuksiin osallistua AVOTT-toimintaan työajalla. Asiantuntijoiden mahdollisuudet verkostomaiseen yhteistyöhön työajalla ovat kaikkialla rajalliset ja ne myös vaihtelevat taustaorganisaation mukaan. Kansallisen koordinaatiotyön tärkein tuki saadaankin niiltä tutkimusorganisaatioilta, jotka tukevat asiantuntijoidensa osallistumista yhteiseen kehittämiseen.

”Kokemukseni on, että osallistuminen on merkityksellistä lähinnä niille, jotka voivat osallistua täydellä palkalla ja työajallaan.”

MIHIN SEURAAVAKSI?

Avoimuuden tavoitteista ja periaatteista on olemassa yhteinen näkemys, mutta niiden saavuttaminen on yhä pitkälti kesken. Tutkimuksen kulttuuri muuttuu hitaasti. Ympäröivä maailma puolestaan muuttuu ajoittain vauhdilla ja teknologia tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia ja uhkia myös avoimuuden näkökulmasta. Esimerkkejä ovat kiristynyt taloudellinen tilanne, tekoäly sekä tutkimusturvallisuuden uudet vaatimukset. Nämä vaikeuttavat organisaatioiden mahdollisuuksia tukea asiantuntijoiden

osallistumista AVOTT-koordinaation toimintaan. Näin silloinkin, kun juuri yhteinen toiminta olisi mahdollisuus selvitä vähenevien resurssien ja ulkopuolisten uhkien aikana paremmin.

AVOTT-työssä on jatkossa pohdittava entistä tarkemmin, mihin arvokasta asiantuntijatyötä tulee hyödyntää ja miten varmistetaan aidosti laaja-alainen keskustelu erilaisten toimijoiden ja näkemysten välillä. Jatkossa on myös pohtia, milloin ja miten tutkijoiden ääni kuuluu koordinaation työssä tavalla, joka huomioi riittävästi resurssit ja mahdollisuudet osallistua. Olemassa olevat rakenteet tukevat moniäänistä yhteistyötä ja näiden rakenteiden kehittämistyötä on tärkeää jatkaa myös tulevaisuudessa.

Koordinaation työskentelyn vahvuus ja vaikuttavuus perustuvat avoimeen ja monialaisesti osallistavaan toimintatapaan. Asiantuntijaryhmien, työryhmien ja tutkijoiden panos tuo yhteen laajan kirjon osaamista, näkemyksiä ja kokemuksia, joiden kautta avoimen tieteen linjaukset saavat merkityksensä. AVOTT-työskentelyn tulevaisuus rakentuu sen kyvylle kuulla ja kutsua yhä laajemmin tutkimusyhteisö mukaan yhteiskehittämiseen.

4. AVOTT HUOLEHTII TOIMINTANSA KESTÄVYYDESTÄ

AVOTT-koordinaation tavoitteena on toimia läpinäkyvästi ja vastuullisesti. Tavoitteen eteen on tehty työtä koordinaation perustamisesta asti. Työn sisällöstä päätetään yhdessä koko tutkimusyhteisön kanssa, jotta tehty työ palvelee mahdollisimman hyvin avoimuuden edistämistä kansainvälisesti, kansallisesti ja organisaatioissa.

”Toimintaan pääsee helposti mukaan, tosin erilaisten ryhmien paljous voi olla joskus sekavaa.”

TULOKSIA JA HAVAINTOJA TOIMINNASTA 2022–2025

AVOTT-koordinaation vahvuus on sen yhteisöllisessä perustassa. Suomalainen tutkimusyhteisö kehittää avoimuutta yhdessä, omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan käsin. Vaikka toimintaympäristö muuttuu ja resurssit voivat niukentua, juuri yhteiskehittämiseen perustuva malli mahdollistaa kyvyn reagoida muuttuviin tilanteisiin. Yhteisesti linjattu avoimuutta edistävä toiminta tukee sekä organisaatioiden omaa toimintaa että Suomen roolia kansainvälisessä keskustelussa. Yhteistyö ja yhteinen päätöksenteko vaativat kuitenkin tuekseen rakenteita sekä aktiivista koordinoitua ja tukea.

Toiminnan läpinäkyvyyttä on edistetty laajalla viestinnällä ja mahdollisimman kattavalla prosessien ja dokumenttien avoimuudella. Dokumentaatiota on koottu niin, että ulkopuoleltakin on ainakin mahdollista ymmärtää, miten lopputulokseen on päädytty ja ketkä ovat osallistuneet eri AVOTT-tuotosten laatimiseen. Materiaalit on jaettu sekä avointiede.fi verkkosivulla että edition.fi palvelussa.

Julkiset kommentoinnit

Keskeinen linjausten ja suositusten tuottamisen prosessi on julkisten kommentointien järjestäminen niiden luonnosversioista. Vuosina 2022–2025 järjestettiin kymmenen julkista kommentointia, joihin osallistuttiin noin 360 kertaa. Osallistujamäärä vaihteli 27 ja 52 välillä. Vilkkaimmin kommentoitiin Avoimen tieteen ja tutkimuksen rahoituksen tiekarttaa vuonna 2024 (52 osallistujaa), Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen päivitystä vuonna 2024 (42) ja Opinnäytetöiden avoimen saatavuuden linjausta vuonna 2023 (39). Kommentointiprosessi linjauksille ja suosituksille on avoin, ja sillä on selkeä rakenne. Lopullisen hyväksynnän linjauksille antaa koordinaation ohjausryhmä ja suosituksille aiheen mukainen asiantuntijaryhmä.

Kommentoinnin avoimuus mahdollistaa sen, että siihen osallistuvat niin korkeakoulut, tutkimuslaitokset, ministeriöt ja tieteelliset seurakunnat kuin yksityishenkilötkin. Samalla linjauksista ja suosituksista tulee aidosti kohderyhmiä palvelevia. Kommentoinnin myötä luonnos saattaa muuttua paljonkin ennen hyväksyntää. Prosessi lisää linjausten legitimitettä ja tekee niiden valmistelusta läpinäkyvämpää, kun kaikki kommentit julkaistaan avointiede.fi verkkosivulla. Tämä edistää linjaukokokonaisuuteen sitoutumista ja tukee sen toimeenpanoa.

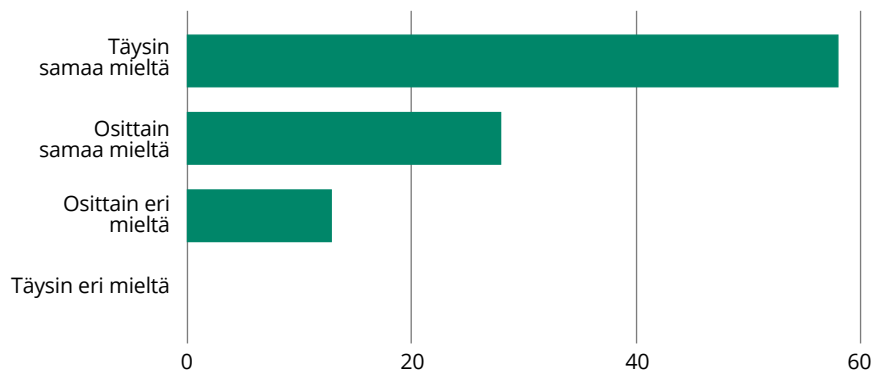
AVOTT-toiminnan laajuus on kuitenkin lisännyt sen rakenteen monimutkaisuutta. Itsearviointin kyselyn mukaan koordinaation toimintaa on edelleen tarpeen selkiyttää. Kyselyyn vastanneista 44 prosenttia oli ainakin osittain eri mieltä sen kanssa, että AVOTTin toimintamalli olisi ymmärrettävä. Lisäksi vain 8 prosenttia katsoi toimintamallin olevan täysin ymmärrettävä.

“En tiedä mikä kaikki kuuluu AVOTT-koordinaatioon. Tuntuu että avoimen tieteen ja vastuullisen tieteen ympärillä on paljon koordinaatiotyötä... Avoin tiede on vain yksi työkenttäni liittyvä asia, enkä pysy perässä miten kenttä on organisoitunut.”

Osittain epäselvyyttä aiheuttaa kyselyn avovastausten perusteella myös koordinaation suhde muihin läheisiin verkostotoimijoihin, kuten CoARAan (Coalition for Advancing Research Assessment) ja Finn-ARMAan (Finnish Association of Research Managers and Administrators). Avoimen tieteen verkostojen jäsenyyksissä on päällekkäisyyksiä, eikä osallistujalle välttämättä ole aina selvää, mitkä asiat kuuluvat minkäkin verkoston toimialaan. Esimerkiksi datanhallinnan kohdalla rajanveto eri kansallisesti koordinoivien tahojen välillä kaipaa selkeyttä ja lisääntyvää yhteistyötä.

Yksi AVOTT-työskentelyn keskeisiä tavoitteita on luoda kokonaiskuvaa avoimuuden edistämisestä erilaisissa yhteyksissä. AVOTT-koordinaatio myös tukee suomalaisia tutkimusyhteisöjen organisaatioita avoimuuden edistämisen toimintapojen kehittämisessä ja keskeisten tavoitteiden ja yhteistyömahdollisuuksien tunnistamisessa. Itsearviointin kyselyssä valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että linjaukokokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukee avoimen tieteen kansallista edistämistä.

AVOTT-linjauskokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukevat kansallista avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä

Kaavio 5: Itsearviointin kysely: AVOTT-linjauskokonaisuus ja sen hyväksi tehty työ tukevat kansallista avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistä (N: 53)

Suomen EOSC-foorumi – verkosto suomalaisille sidosryhmille

Suomen EOSC-foorumi (EOSC Finnish Forum tai EOSC-FF) perustettiin tammikuussa 2021 opetus- ja kulttuuriministeriön, Suomen Akatemian, Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksen yhteistyönä. EOSC-FF tarjoaa ajankohtaista tietoa eurooppalaisen avoimen tieteen infrastruktuurin kehityksestä ja vahvistaa suomalaisen tutkimusyhteisön yhteistyötä ja verkottumista kansainvälisellä tasolla.

Foorumi on avoin, maksuton ja osallistava verkosto, johon voivat liittyä kaikki EOSC:sta kiinnostuneet henkilöt, jotka ovat sitoutuneet avoimen tieteen ja tutkimuksen julistukseen 2020–2025 joko yksityishenkilöinä tai työskentelevät julistuksen allekirjoittaneessa organisaatiossa.

EOSC-FF toimii kansallisena keskustelu- ja verkostoalustana, jossa voidaan jakaa tietoa EOSC:n kehityksestä ja arvioida sen vaikutuksia kansallisiin aloitteisiin. Foorumissa voidaan muodostaa yhteinen näkemys Suomen intresseistä EOSC:ssa. Avoimen tieteen verkkosivut (avointiede.fi) toimivat EOSC-FF:n ensisijaisena tiedotuskanavana. Sivustolla julkaistaan ajankohtaista tietoa EOSC:n kehityksestä. Foorumi tarjoaa puitteet myös keskustelulle EOSC:iin liittyvistä yhteistyömahdollisuuksista ja vahvistaa suomalaisten TKI-toimijoiden yhteistyötä.

MIHIN SEURAAVAKSI?

AVOTT-koordinaatiolla on ainutlaatuinen asema toimia sil-
lanrakentajana, suunnannäyttäjänä ja yhteisen ymmärryksen
kokoajana kotimaassa ja kansainvälisesti sekä fasilitoida eri koor-
dinoivien tahojen välistä yhteistoimintaa. Yhteisenä tavoitteena
on kuitenkin tehtävien selkiyttäminen.

Onnistuessaan koordinaatio tarjoaa yhteisen suunnan, reagointi-
kykyä kansainväliseen kehitykseen ja mahdollisuuden koko ken-
tän tasapuoliseen osallistamiseen. Jatkossakin on huomioitava
organisaatioiden erilaiset tarpeet ja avoimuuden kehittymisen
erilaiset rytmit tutkimusyhteisön sisällä.

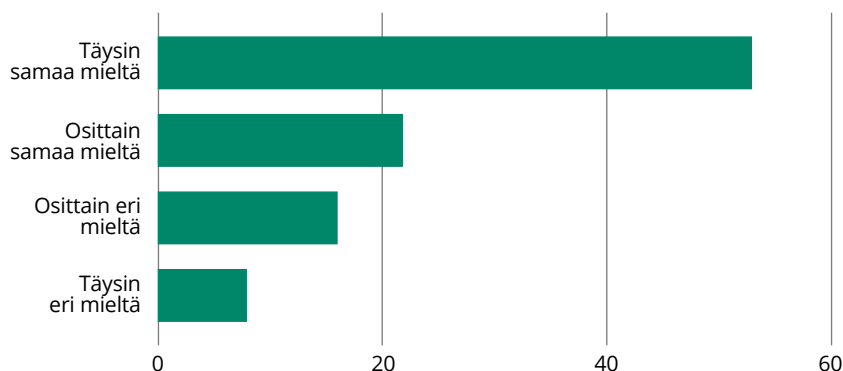
Yksi AVOTT-koordinaation tavoitteista on tehdä avoimuudesta
niin erottamaton osa tutkimuksen perusolemuksesta, ettei olisi
tarpeellista puhua erikseen avoimesta tieteestä ja tutkimuksesta.
Toimintaa ei tästäkään syystä voi lähtökohtaisesti pitää pysyvänä
vaan ajassa kehittyvänä ja mahdollisesti joskus päättyvänä toi-
mintana.

*”Meillä ei ole mitään muuta tahoa, joka niin kattavasti ja
tasapuolisesti osallistaen pyrkisi vastaamaan aikamme suuriin
haasteisiin, joiden ratkaisemisessa avoin tiede on välttämätön.”*

AVOTT-koordinaation toiminta nojaa avoimuuteen, läpinäky-
vyyteen ja yhteiseen päätöksentekoon. Vaikka kenttä on moni-
mutkainen ja toimijoita paljon, koordinaation rooli kokoavana
ja selkeyttävänä voimana on yhä tarpeellinen. Avoimet kom-
mentoinnit, aktiivinen viestintä ja kansalliset sekä kansainväliset
yhteistyöverkostot vahvistavat toimintamallin kestävyyttä.

Jatkossa tarvitaan kuitenkin selkeämpää työnjakoa ja yhteistä
keskustelua siitä, miten koordinaation rakenteita kehitetään, jotta
avoimuuden edistäminen pysyy ajassa ja vastaa tiedeyhteisön
muuttuviin tarpeisiin.

AVOTT-koordinaatiota tarvitaan tulevaisuudessa

*Kaavio 6: Itsearviointin kysely: AVOTT-koordinaatiota tarvitaan
tulevaisuudessa (N: 49)*

4. SIHTEERISTÖN AJATUKSIA TULEVAISUUDESTA

Itsearviointi on vahvistanut sihteeristön ymmärrystä AVOTT-koordinaation merkityksestä suomalaisen tutkimusyhteisön tukena ja kokoajana. Koordinaatiossa on tehty paljon työtä viimeisen kolmen vuoden aikana. Sihteeristön näkökulmasta yhteistyöllä syntyneet tuotokset ovat todellinen osoitus asiantuntijuudesta ja jaetusta halusta edistää tieteen ja tutkimuksen avoimuutta yhdessä.

Samalla itsearviointi on tehnyt näkyväksi kehittämistarpeita, kuten olimme odottaneetkin. Näihin on meidän sihteeristössä tartuttava avoimesti ja rakentavasti. Sihteeristön roolina on jatkossakin mahdollistaa yhteiskehittäminen, huolehtia läpinäkyvyydestä ja pitää keskustelu rakentavana myös silloin, kun näkemykset eroavat.

Seuraavaksi keskitymme erityisesti työn kohdentamiseen yhteisön tarpeisiin, linjausten ja seurantamallin uudistamiseen sekä koordinaation selkeyttämiseen ja saavutettavuuteen. Maailman ja tutkimusyhteisön muuttuessa tarkastelemme myös avoimuuden edistämisen tapoja ja tavoitteita kriittisesti ja kokonaisvaltaisesti.

AVOTT-koordinaation vahvuus on sen osallistavassa tavassa tehdä tutkimuskulttuuria näkyväksi ja avoimemmaksi – tätä työtä jatkamme yhdessä tutkimusyhteisön kanssa alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Sihteeristössä arvostetaan yhteisön sitoutumista avoimuuden edistämiseen ja iloitaan yhdessä saavutetuista muutoksista kohti avoimempaa tiedettä ja tutkimusta.

Terveisin Henriikka, Ilmari, Marita, Jonni ja Oona AVOTT-sihteeristöstä.

Liite 1: [AVOTT-koordinaation itsearvioinnin 2025 kyselyn numeeriset vastaukset taulukoina](#)

Avoin tiede

**Tieteellisten seurain
valtuuskunta**

tjnk